TERVE KOTIELÄIN

Sikaruttojuliste syntyi MT:ssä parissa päivässä

Viranomaisia myöten on todettu ihmisen olevan suurin riski afrikkalaisen sikaruton (ASF) leviämiselle Suomeen. Erityisen huolissaan täällä ollaan Viron ja muun Baltian tilanteessa. Siellä tauti jyllää toden teolla eikä epidemian nistäminen onnistu lähiaikoina.

Suomenlahden yli seilaa useita laivoja ja kymmeniä tuhansia ihmisiä päivittäin.

Siitä huolimatta taudista ja sen leviämisriskistä ei MT:n selvityksen mukaan kerrota lainkaan satamissa tai laivayhtiöiden verkkosivuilla.

Tullin rajanylityspaikoilla on Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran tekemiä julisteita, joita viranomaiset kertoivat syyskuussa (MT 16.9.) päivittävänsä. Nyt juliste on valmis, ja seuraavaksi se käännetään ruotsiksi, englanniksi, venäjäksi ja viroksi.

Graafikon ja kahden toimittajan työryhmä

Koska afrikkalainen sikarutto voi levitä Suomeen päivänä minä hyvänsä, MT:n toimitus päätti testata, miten paljon aikaa tavallisille matkustajille suunnatun julisteen laatiminen vaatii.

Julistetta oli ideoimassa ja laatimassa kaksi toimittajaa ja yksi graafikko. Julistetta laadittiin muiden töiden ohella.

Kun graafikon ja toimittajien työtunnit lasketaan yhteen, aikaa ideasta valmiiksi julisteeksi kului kaksi työpäivää.

Siitä julisteen ulkoasun ja toteutuksen suunnittelu vei noin työpäivän verran.

Kun ulkoasu oli valmis, toimittajat ideoivat siihen painettavat tekstit.

Afrikkalaista sikaruttoa koskevan tiedon keräämiseen ei juuri kulunut aikaa, koska tautia on seurattu MT:ssä tiiviisti. Piti vain päättää, mitä halutaan sanoa.

Eniten aikaa vei viestin painotusten valinta: halutaanko julisteella kannustaa ulkomaanmatkaajia suomalaisen sikaketjun vai joulukinkun pelastamiseen. Päädyimme joulukinkkuun, sillä sikaketjun pelastaminen ei välttämättä turistia hetkauta. Kotimainen joulukinkku sen sijaan on monille läheisempi asia.

Kun juliste oli painokunnossa, graafikko teki soittokierroksen mahdollisiin painoihin.

Tilaus kymmenen kappaleen painamisesta tehtiin torstaina 1.10. Valmiit julisteet haettiin painosta seuraavana päivänä. Painokulut olivat 190 euroa.

Painatus tuskin olisi vienyt pidempään, vaikka julisteita olisi tehty kerralla kymmen- tai satakertainen määrä.

MAIJA ALA-SIURUA
JUHANI REKU
JUKKA PASONEN

JUKKA PASONEN

Kesähevoset huolettavat eläinsuojeluneuvojia

Muutaman sadan euron hintaiset tai jopa ilmaiset hevoset houkuttelevat ihmisiä tekemään harkitsemattomia hevoshankintoja, varoittaa Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto (SEY).

”Eläinsuojeluneuvojamme saavat erityisesti tähän aikaan vuodesta paljon viestejä oman pihan tallin hiljaisista piilokärsijöistä, kun hevosen kanssa ei pärjätäkään eikä sitä jaksetakaan hoitaa”, SEY:n vs. toiminnanjohtaja **Maria Lindqvist** kertoo.

”Laiminlyödyt ja yksin pidettävät hevoset eivät saa riittävästi liikuntaa ja tekemistä, eivätkä niiden tarhat ja laitumet täytä eläinsuojelulain määräyksiä. Hevonen on laumaeläin, jota ei tule pitää yksin.”

Hevosenpito aiheuttaa vaivaa ja kustannuksia, joihin kaikki omistajat eivät osaa varautua.

”Halvan ostohinnan lisäksi hevosten kiertoon laittamista lisää se, että niiden lopettamista pidetään vaikeana. Monet teurastamot eivät ota ollenkaan hevosia vastaan, joten eläinlääkärin lopettama hevonen pitää toimittaa hävitettäväksi, mikä on monen hevosenomistajan mielestä liian kallista”, SEY:n vapaaehtoinen eläinsuojeluneuvoja **Marija Walldes**anoo.

Liitto suosittelee hevosen hankintaa harkitsevia tutustumaan hevosalan tuottamaan Hevoseni.fi-sivustoon, josta löytyy tietoa ja vinkkejä hevosen pitoon liittyen.

HANNA LENSU

BERNER
MEIDÄN TILALLA EIVÄT ROTAT JA HIIRET JUHLI!

ROTANMYRKKY ”342”, RATIMOR, RATAK SEKÄ COOPER
PAIKALLISELTA ASIANTUNTIJALTA TAI VERKKOKAUPASTA
OSTA SUORAAN ASIANTUNTIJALTA: 28 ammattilaista eripuolilla Suomea!

PORNAINEN
PETTERI PERTTOLA
040 579 246

YLISTARO
JUHA KUUSISTO
040 579 3567

SALO
MIKA ISOKÄÄNTÄ
040 579 0994
– PARHAAN SADON PUOLESTA –
VILJELIJÄNBERNER.FI

KARI SALONEN

Sikalan oven sähkölukossa on sormenjälkitunnistus, Timo Heikkilä näyttää.

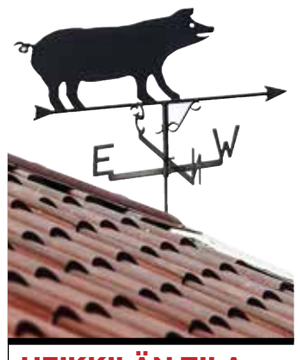

HEIKKILÄN TILA

Suomen suurin porsastuottaja

Timo Heikkilän ja Johanna Suokiven sikala Ruskolla on Suomen suurin porsastuottaja. Atrian sopimustuottaja.
3 500 emakkoa, 100 000 porsasta vuodessa.
Pääosa porsaista lähtee tilalta 8-kiloisina.
Ei lihasikojen kasvatusta.
20 työntekijää, joista puolet suomalaisia. Muut ovat Virosta, Ukrainasta, Puolasta ja Bulgariasta.

Kukaan ei vie omia eväitä Heikkilän tilan sikalaan

Ulkomaiset työntekijät ja lomittajat, Viron metsästysmatkailu sekä rajan takaa vaeltavat villisiat ovat suurimmat riskit afrikkalaisen sikaruton kannalta, Timo Heikkilä listaa.

RUSKO (MT)
Jos afrikkalainen sikarutto eli ASF iskisi 3 500 emakon sikalaan, seurauksena olisi katastrofi. Siksi Heikkilän tilalla Ruskossa tehdään kaikki mahdollinen, että tauti pysyisi poissa.

Isoissa sikaloissa työskentelee usein esimerkiksi virolaisia ja ukrainalaisia. He voivat kuljettaa ASF:n kotimaastaan muun muassa kengissä, vaatteissa, käsissä tai lihatuotteissa.

Heikkilän sikalan sosiaalitiloihin ei kukaan, suomalainen eikä ulkomaalainen, vie omia eväitä, **Timo Heikkilä** kertoo. Vain hedelmät ovat sallittuja.

Korvaukseksi talo tarjoaa jokaiselle työntekijälle yhden Atrian valmisruoka-aterian päivässä. ”Sata ateriaa viikossa.”

Salmonella opetti supervarovaiseksi

Heikkilän tila oli aikanaan yksi niistä, jotka saivat salmonellan Raision rehusta. Saneerausprosessi oli pitkä, raskas ja kallis. ”Sellaisen jälkeen on entistäkin varovaisempi.”

Salmonella ei pakottanut kaikkien emakkojen lopettamiseen, mutta taudinkantajia etsittiin yhteensä 2 500 näytteen avulla ja tontilla tapettiin pahimmillaan tuhat porsasta viikossa.

”ASF vasta maksaisikin”, Heikkilä toteaa. Kaikki eläimet pitäisi lopettaa, desinfiointitoimet olisivat järeitä ja sikalan tyhjänäpitoaika pitkä.

Sormenjälkitunnisteella sisään

Heikkilän sikalan ovessa on sormenjälkeen reagoiva kulunvalvonta. Sähkölukko ei avaa ovea kenellekään tuntemattomalle.

Kaikki sikalaan tulijat kulkevat vaiheittaisen hygieniasulun läpi. Ensimmäiseen pisteeseen jätetään ulkokengät, toiseen ulkovaatteet.

Seuraavaan tilaan jätetään kaikki loput vaatteet. Kädet desinfioidaan. Tilassa on suihku, mutta toistaiseksi omat työntekijät eivät joudu käyttämään sitä, vieraat kyllä.

Päälle vaihdetaan kaapissa odottavat alusvaatteet, teepaita ja shortsit. Tässä asussa oleskellaan sosiaalitiloissa.

Kun sosiaalitilasta mennään sikalaan, päälle vedetään haalarit.

Heikkilä kertoo Liettuassa sijaitsevasta, tanskalaisomisteisesta sikalasta, joka vuosi sitten joutui käymään läpi ASF-saneerauksen. Siellä käsien pesu on varmistettu: sähkölukko avaa oven vain niille, jotka ovat ensin käyttäneet kätensä desinfiointilaitteessa.

Muualla on käytössä myös suihkuja, joiden ovet lukittuvat puoleksi minuutiksi ja suihku käynnistyy automaattisesti. Sitä ei siis voi välttää.

Työntekijöiden asenne tärkein

Heikkilän työntekijöille on jaettu tietoa ASF-tilanteesta ja taudin ehkäisykeinoista. ”On keskusteltu ja jaettu nettilinkkejä.”

Valtaosa ulkomaisista on pitkäaikaisia työntekijöitä, joilla on perheet Suomessa, Heikkilä kertoo. He tietävät, että taudin tulo veisi työpaikan, ja suhtautuvat tilanteeseen erittäin vakavasti. Keskinäinen kontrolli pelaa.

Tilan virolainen työntekijä päätti itse, ettei tänä kesänä lähde asuntoautollaan lomalle Viroon vaan kiertelee Suomessa. Villisian ulosteet voivat nimittäin Viron pikkuteillä roiskua auton alustaan ja kulkeutua siellä pitkiä matkoja.

Lentokoneella Ukrainasta tulevat työntekijät vaihtavat ja desinfioivat jalkineet jo kentällä.

ASF-maasta tulon jälkeen työntekijä ei mene sikalaan kahteen vuorokauteen.

Sikalan aitaamista suunnitellaan

Heikkilä haluaisi siirtää työntekijöiden parkkipaikan kauemmas sikalarakennuksista. Alueelle käveltäisiin silloin valvontarakennuksen läpi.

Teuras- ja raatoautot kulkevat jo eri reittiä kuin työntekijät. Harmina on, että porsaita hakevien autojen reitti risteää ”likaisten kuljetusten” kanssa. Virossa jokaisen sikatilan ympärillä pitää syyskuun alusta lukien olla aita. Heikkiläkin on suunnittelemassa tuotantorakennusten aitaamista.

Monessa muussa maassa sikaloiden ympärillä on jo kaksinkertainen aita. Sen etuna on, että vahtikoiria voi pitää vapaana, koska ne eivät saa kontaktia aidalle tuleviin villisikoihin.

Aiemmin mainittu Liettuassa toimiva tanskalaisyrittäjä harkitsee jo kolmannen aidan rakentamista, Heikkilä kertoo. Se aiotaan tehdä hyönteisten normaalia lentomatkaa etäämmälle, sillä ASF:n arvellaan tulleen sikalaan aikanaan hyönteisten mukana.

Heikkilän sikalassa lintujen ja jyrsijöiden torjuntaan on kiinnitetty huomiota, mutta ei vielä hyönteisten.

SATU LEHTONEN

Esimerkki tautisulusta

- Sikalan ovet lukossa.
- Ovessa kyltti, että sisäänpääsy kielletty ilman omistajan lupaa. Kyltissä voi olla omistajan nimi ja puhelinnumero.

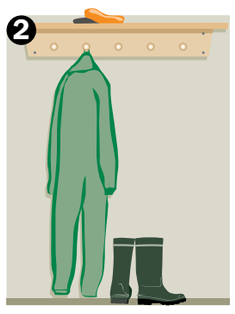

- Ulkovaatteet ja kengät säilytetään ja vaihdetaan likaisella alueella.

JUKKA PASONEN

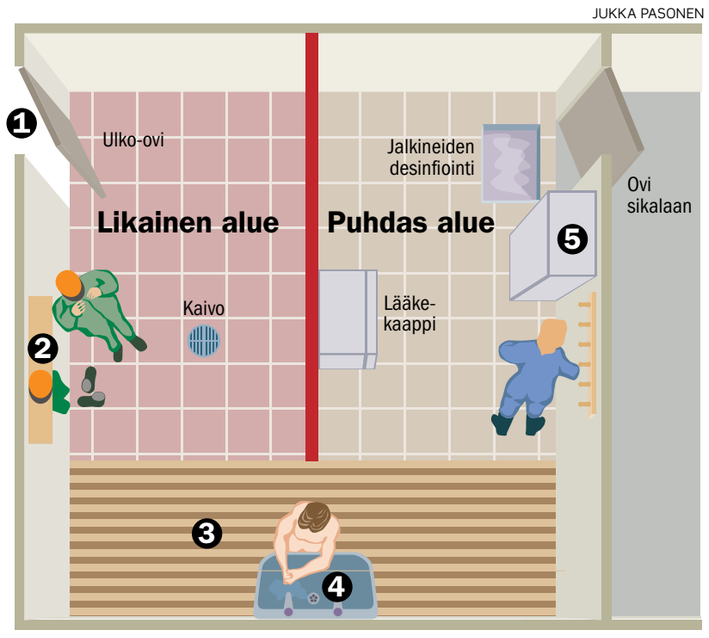

- Puinen ritilä, jonka päällä kävellään vain sukkasillaan.

- Kädet pestään ja/tai desinfioidaan aina ennen puhtaalle alueelle menoa.

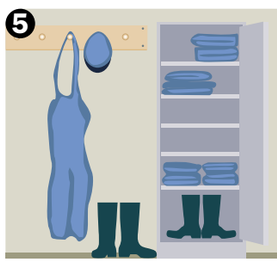

- Sikalassa käytettävät vaatteet ja kengät sekä eläinlääkärille ja muille ulkopuolisille varatut suojavarusteet.
- Varusteet pestään ja kuivataan puhtaalla alueella.

Lähde: ETT MT

Heikkilä kysyy, Evira vastaa

Timo Heikkilä halusi esittää Eviralle seuraavat kysymykset:

Heikkilä: Jos ASF rantautuu Suomeen, riittääkö raatokäsittelykapasiteettimme? Ettei käy niin kuin Virossa. Siellä eläimiä haudattiin tuhatmäärin maahan, ja mädätessään ja pullistuessaan ruhot nousivat pintaan.

Evira: Käsittelykapasiteetin pitäisi riittää, jos normaaliloloissa raatoainesta käsittelevät laitokset keskittyvät käsittelemään tartuntavaarallista ainesta. Lisäksi voidaan lupa ratojen käsittelyyn antaa myös sellaisille sivutuoteasetuksen mukaisille käsittelylaitoksille, jotka normaaliolosuhteissa eivät tämän kaltaista ainesta käsittele.

Heikkilä: Eikö mahdollisen taudinkantajan eli villisian kanta kannattaisi Suomesta hävittää kokonaan?

Evira: Tästä asiasta on käyty keskusteluja MMM:n perustamassa villisikatyöryhmässä viime talvena ja keväänä. Eri osapuolilla on erilaisia intressejä ja niitä yritettiin sovittaa yhteen. Eviran mielestä Suomen villisikakanta tulisi pitää mahdollisimman alhaisena, eikä villisikoja tulisi ruokkia kantaa lisäävästi.

Vaiheittaisen hygieniasulun läpi kulkeva riisuu ensin ulkokengät ja jatkaa sitten ulkovaatteiden riisumisalueelle.

Heikkilä: Pitäisikö oljen ja heinän tuonti Viron tautialueilta Suomeen kieltää? Kasvustoissa on saattanut kulkea tautia kantavia villisikoja.

Evira: Evira suosittelee, että Virosta ei tuoda Suomeen kuumentamattomia rehuja, mukaan lukien olki ja heinä. Mahdolliset kieltopäätökset tekee maa- ja metsätalousministeriö.

Heikkilä: Pohjanmaalla yksi raatokeräilyauto on varustettu automaattisella renkaiden ja pohjan desinfiointilaitteella. Eikö niitä kannattaisi asentaa kaikkiin eläin- ja raatokuljetusautoihin?

Evira: Eläin- ja raatokuljetusauton huolellinen pesu ja desinfektio kuljetusten välillä vähentäisi eläintautien leviämisen riskiä. Jos tilalla epäillään tai on todettu helposti leviävä eläintauti, kuljetusajoneuvojen puhdistuksessa ja desinfioinnissa toimitaan lainsäädännön velvoitteiden mukaisesti.

Heikkilä: Viljelijät kaipaavat tarkkaa tietoa siitä, mitä heille ASF-tapauksessa korvataan. Valtio korvaa taudin takia lopetettaviksi määrätyt eläimet. Mutta entä desinfioinnin kulut, tuotantokatkoksen aiheuttamat menetykset ja kuljetusrajoitusalueen sisälle joutuneiden puhtaiden tilojen tappiot?

Evira: Tarkempaa tietoa löytyy Eläintautilaista (441/2013) www.finlex.fi.

SATU LEHTONEN